

Izhaja:
vsaka sredo popoldne
in soboto zjutraj.
Stane za celo leto 15 L.
" pol leta 8 "
" četrt " 4 "
Za inozemstvo celo leto
35 L.
Na naročilu brez do-
postane naročnine se ne
moremo ozirati.
Odgovorni urednik:
Polde Kemperle.

GORIŠKA STRAŽA

Št. 22

V Gorici, v sredo 18. marca 1925.

Leto VIII.

Nefrankirana pisma se
ne sprejemajo. Oglasi
se računajo po d. govoru
in se plačajo v naprej.
List izdaja konsorcij
„GORIŠKE STRAŽE“
Tisk Zadrugne tiskarne
v Gorici
Riva Piazzetta št. 18,
Uprava in uredništvo:
ulica Mameli štev. 5.
— (prej Scuole). —

Nočemo samoumora!

Slovenski komunisti so povsem svoje vrste ljudje. Ko smo jih v zadnjem času parkrat poklicali na odgovor za zločinstva, ki so jih zagrešili nad našim ljudstvom, se nikdar niso stvarno branili. Privlekli so namreč v razpravo vedno kake več ali manj izmišljene, navadno že zelo zastarele bajke o papežih, kardinalih in škofih. Večinoma je to šara iz orožarne predvolnega svobodništva, ki je v zadregah navadno začelo grometi proti »klerikalizmu« in sličnim strahovom. Tudi komunisti hočejo na ta način prikriti svoje pregrehe in osmešiti našu stremeljenja. Zato ne bo odveč, da ugotovimo dvoje:

Komunizem je odločno protiversko gibanje. Ne bori se samo proti morebitnim napakam, ki so se dogodile v področju katoliške cerkve, temveč je po vseh svojih bistvenih načelih in vsem svojem udejstvovanju proti veri. Ker ve, kako je versko prepričanje globoko vkoreninjeno v srcih našega ljudstva, zato skuša svoj boj navadno maskirati z bojem proti »klerikalizmu«. Včasih pa mu zarkne z obraza hinavska krinka in takrat pride na dan gola istina. Tako piše predzadnje »Delo« v podlistku:

»V boju zoper buržuazne predsodke in praznoverja, zavzema boj proti veri posebno mesto. Mora se voditi taktiko, (uboga slovnica! op. ur.) s posebno opreznostjo, posebno pa med tistimi kategorijami delovnih slojev, v katerih ima vera globoke korenine.«

Ni s temi stavki s prav hvalovredno odkritosrčnosti povedano in priznано, da je boj proti veri za komunizem ena najpomembnejših nalog in da morata biti hinavščina in zahrbtnost v tem boju najodličnejše orožje? Napadi na posamezne duhovnike, besedičenje o nadvladi »klerikalizma«,

gromenje proti pohlepnosti, kapitalizmu in nestrpnosti škofov, papežev in rimske cerkve, vse to ni nič drugega kot ostudna hinavščina. — »Delo« pravi: oprezna taktika —, v resnici velja boj — veri, verskemu prepričanju in čustvovanju našega ljudstva. Kaj pa pomeni to za naše ljudstvo, o tem ne bomo razpravljali, ker smo si vsi na jasnem. Kdor trga vero iz srca našega človeka ter ga tira v goli, mrzli, sebični materijalizem, ta je njegov grobokop.

Slovenski komunisti so protinarodni, njim je narodna zavest deveta brigada, zato bi nas najraje čimprej vtopili v neki megleni mednarodnosti. Za nas primorske jugoslovane ne pomeni to nič drugega kot da bi se poitalijancili. To narodno brezbarvnost komunistične stranke smo že večkrat dokazali. Nikdar in nikjer niso zastavili svojih sil in svoje besede, ko je šlo za naše narodne pravice. S kaznjivo brezbrzičnostjo so se prikrili muzali, ko je plesal po naših plečah bič naših narodnih nasprotnikov. Še več! V »Delu« so celo zapisali, da je narodni boj pravzaprav brezsmisel, kajti narodno vprašanje je treba vtoniti v celokupnosti raznih gospodarskih in socialnih vprašanj in čakati na revolucijo, ki bo vse rešila. Seveda, če bo komunizem tako napredoval kakor napreduje zadnja leta, ko gre povsod rakovo pot, te »odrešilne revolucije« ne bo nikoli in bo naš narod že davno ležal v grobu, predno bo začela padati na zemljo komunistična mana.

Ker pa mi hočemo živeti, kulturno in gospodarsko napredovati ter kot samosvoj narod vztrajati na tej naši zemlji, zato odklanjamo pogubni komunizem, ki pomenja za nas samoumor.

Kaj se godi po svetu?

Začetkom tega meseca je bilo vse svetovno časopisje polno dolgih člančkov o miru. Najbolj bahavi so bili naslovi »Svetovni mir«, »Nič več vojn«, »Nemčija gradi temelje za miren razvoj Evrope«, »Anglija rešiteljica sveta«, itd. Podobne krame si lahko dobil na vseh koncih in krajih. Poročila v listih so pa bila taka, da na koncu nisi prav za prav vedel, za kaj gre. To so večji svetovni listi tudi namenoma delali, da bi zavedli javnost vsak na svojo stran. Ko se je hrup polegel, dajmo si na kratko ogledati politične dogodke, ki so vznemirjali vse evropske države.

»Dajte nam miru in kruha!«

Ta klic se razlega skozi vse države sveta že sedmo leto po vojni. Ljudstva hočejo zopet delati, si hočejo sezidati svoje podrté domove, hočejo nasiti svoja izstradana telesa. Državnikom bobni na ušesa ta klic kot mogočen opomin, naj usmerijo svoje politične korake po željah izmučenih narodov. Da bi lažje delili ljudstvom pravico, so osnovali države na pobudo velikih mirotvorcev »Društvo narodov« v Ženevi, visoki dvor pravice za ves svet. Našim bravcem je že iz par naših političnih pregledov znano, da se je, žalibog, ta ustanova izmaličila v neko visoko šolo za učene državniške razprave, mesto da bi tukaj Pravica visoko držala svojo tehtnico, ne oziraje se na želje in trenutno korist mogočnejših in vplivnejših članov društva narodov. Vendar ima tudi ta visoka šola, če jo smemo tako imenovati, eno dobro plat:

da imajo voditelji držav eno stalno ustanovo, pod koje okriljem se lahko lotijo perečih vprašanj in jim ni treba šele delati »prvih priprav za priprave k raznim pogajanjem.« Tako so se sestali tudi v ponedeljek 9. t. m., diplomatje v Ženevi k 33. zasedanju sveta društva narodov. Trebalo je rešiti ali vsaj razpravljati o nekaterih točkah, ki so stalna nevarnost za evropski mir. Poleg manj važnih vprašanj o narodnih manjšinah v Turčiji in na Grškem, o izgonu carigradskega pravoslavnega patrijarha, o sporu med Poljsko in svobodnim mestom Gdanskim, o finančni obnovi Avstrije in Madžarske, so bili najbolj važni razgovori zastran **podpisane ženevskega garancijskega protokola in vstopa Nemčije v društvo narodov.** Če hočemo to dvoje razumeti, je treba poseči nekoliko nazaj.

Stebri svetovnega miru.

Ni še dolgo od tega, odkar je cel svet strmel nad ženevskim protokolom kot »najboljšim podpornikom svetovnega miru«. Velike države so se v tem protokolu izjavile za mirovne dogovore v Versaillesu z nekaterimi dodatki.

Dodali so poleg drugih tudi nov člen ki pravi, da se ta ali ona točka ali pogodba sporazumno sme razveljaviti, če jo ni mogoče izpeljati. Glavno besedo pri protokolu so imeli pa Francozi. Zato je povsem umevno, da je notri vse polno določb, ki se tičejo

pred vsem premagane Nemčije. Francozi se tako neznanstveno bojé, da bi jim Nemci lepega dne ne planili za vrat, da izsiljujejo od svojih zaveznikov vse mogoče določbe, da tiščijo Nemce k tlom. Zasedli so Alzacijo in Lotaringijsko ter s tem dobili Ren kot naravno severno-vzhodno francosko mejo, upeljali vojaško kontrolo nad saarsko kotlino in Porurjem, si pridobili Poljsko in Češko za vojaško zvezo proti Nemčiji, zabili klin med vzhodno in zapadno Prusijo s poljskim koridorjem do svobodnega mesta Gdanskega ter tako vzeli Nemcem na vzhodu bogate žitnice, na zapadu pa »črni demant«, premog. Ko so še razorožili nemško državo, so si obrisali pot raz čelo, se oddahnili in zapili na ves glas, da je treba, da ostane ženevski protokol, ki vsebuje vse te obrambne mere za Francijo proti Nemčiji, nekaka nedotakljiva svetinja, stebri svetovnega miru.

Vznike torej vprašanje ali je ideja takega protokola dobra ali ne. Na vsak način je. Saj bi se s takim protokolom, ki bi s pristankom vseh držav reševal vse spore, odstranila vedno grozeča nevarnost, da izbruhnova vojna huiša od zadnje. Hiba teh protokolov obstoji le v dvojnem: da hočejo doseči svetovni mir le na ta način, da drži ena država drugo v šahu z mogočnimi armadami, torej da sioni živa moč mrtvih protokolovih črk zopet na surovi sili ali vsaj na tajnem diplomatskem spletkarjenju in da niso bile tudi premagane države Hlicane k podpisu protokola. Pogodba pa le tedaj pravo vrednost, če sta obe stranki z njo zadovoljni. Nemci pa v sedanjem slučaju gotovo niso. Jasno je, da bo Nemčija za Francoza vedno preveč oborožena, umevno pa je tudi, da ne bo Nemec le gledal križem rok, če se vsi njegovi sosede oborožujejo. Njegov nacionalističen čut, da je Nemec prvi za Bogom na svetu, ga še bolj podžiga, da skuša sneti z vratu francosko zanjiko.

Novi zidarji boljših časov.

Nemci imajo v osebi sedanjega zunanjega ministra dria. Stresemanna svojega poveljnega Bismarcka. Vidi pred sabo končni cilj, veliko Nemčijo, a previdno še molči in skuša najprej pot gladiti. Koncem decembra lanskega leta je iznenadil vse velike države z novim predlogom, kako naj se vstvari svetovni mir. Združile naj bi se Anglija, Francija, Italija, Belgija in Nemčija v skupno zvezo in bi si med seboj zasigurala meje, zlasti rensko. Vzhodne nemške meje proti Poljski in Češki, naj bi pa društvo narodov še enkrat proučilo in mogoče tudi popravilo.

Nemčija bi vstopila v Zvezo narodov, seveda hoče, da bi zanjo ne veljal člen 16. zveznih pravil, ki določa, da mora vsaka članica društva narodov dopustiti skozi svoje ozemlje prehod čet, če napade kaka država eno izmed članic. Tako se lahko ves svet radosti kar nad tremi predlogi, kako bo zavladal blaženi mir na svetu. Prvi je francoski, ki zagovarja zvezo med Anglijo, Francijo in Belgijo, ki naj zasigura svetovni mir. Nemčiji je treba še tesneje napeti nagobčinih. Poljska in Češka sta tudi za to, ker se boje Nemčije. Drugi nem. predlog, stremiti za tem, da se najprej osvobodijo na vzhodu, se mogoče okrepi še z Avstrijo in potem obračuna tudi na zapadu. Tretji predlog je pa, naj ostane v polni veljavi ženevski protokol. Za tega se pogljava predvsem angleška delavska stranka. Prvi francoski imperialistični predlog je padel koj spočetka v vodo. Zakaj, bomo razbrali iz

sledečega odstavka. Ostala je še izbira med slednjima dvema. Odločitev pa je ležala v rokah Anglije, tiste države, ki lahko stopi takoj za vrat svojim evropskim dolžnikom. Po zadnjih računih angleškega zakladnega urada je dolžna Evropa Veliki Britaniji ogromno svoto 10.300 milijonov zlatih mark! Ta številka pa straši tudi Francoze. Še boli jih je pa preplašil glas, da so Angleži z nemškim predlogom zadovoljni. Kako naenkrat tak preobrat, ko so vendar prej tako zagovarjali ženevski protokol?

Gibalo angleške zunanje politike.

Vsi angleški zunanji politiki zagotavljajo, da jim je zelo pri srcu svetovni mir. To jim lahko tudi verjamemo, saj je od tega odvisna vsa njih trgovina. Trgovina in dobiček pa ne poznata rada zaveznikov, zlasti ko gre za delitev. Zato tihi, a vztrajni odpor, ki ga že dolga stoletja goji Anglež proti svojemu tekmeču onstran kanala. Francija je započela tajno tekmo z angleško industrijo. Ko je dobila Alzacijo in Lotaringijo je sicer dobila velikanske železne rudnike, ki so last francoske družbe »Comite des Forges«, a ji je manjkal premog iz bližnjega Porurja. Zato hop po njem! Angleški trgovec pa ne kadi mirno svoje pipe, ampak snuje načrte, kako bi preprečil monopolizacijo največje kovinske industrije na konnem od strani Francije ter se tako rešil preteče nevarnosti, da bi premogovno-kovinski trust francosko-belgijsko-Stinnesov — ker se tudi ta nemški Jud približuje temu načrtu, čeprav na škodo domovine — pobil na svetovnem trgu angleški premog in kovinske izdelke. Na ta način se angleške kramarske želje krijejo z idealno mislijo o svetovnem miru, ki naj zopet prisije, da se okrepi angleška kupčija. Zato naj se zasedba Porurja opusti, srečine Nemčija kot enakovredna v društvo narodov. S tem slednjim korakom hoče Austen Chamberlain, angleški zunanji minister, odvrniti Nemce od zveze z Rusijo in Azijo, ki bi izpodjedala korenine angleške trgovine na vzhodu. Tako so si Angleži vse lepo uredili da bi speljali svetovno politiko v svoje vode.

»Visoka šola« ob bregovih lemanskega jezera.

Ko se je otvorilo zasedanje sveta društva narodov in so obravnavali že omenjena stranska vprašanja, so prešli na ženevski protokol. Francoski odposlanec Briand ga je z vso silo zagovarjal, krepko sta ubirala za njim strune poljski minister Skrzynski in dr. Beneš. Italijanski odposlanec senator Scialoja se je pa bolj nagibal na Chamberlainovo stran. Na zadnji seji pa je vstal dr. Beneš in predlagal neke vrste izhod iz polajaja, ker niso hoteli ne Angleži ne prijatelji ženevskega protokola odnehati. Češki zunanji minister je dejal, naj se sedaj kar nič ne prepirajo, ampak odložijo to vprašanje na prihodnje zasedanje društva narodov na jesen. Sloviti protokol je bil s tem nekako pokopan. Nemčiji so pa odpisali glede sprejema v društvo narodov, da z veseljem pozdravljajo njen sklep, a jo sprejmejo v svoj krog le, če sprejme vse člene pravil društva narodov. To je pa seveda odvisno od Nemcev samih. Koncem vseh koncev je španski poslanik Quinones še povabil vse državnike na obisk v Španijo in akademsko predavanja so končala, ne da bi se položaj bistveno izpremenil. Le Angleži so zopet s svojo hladnokrvno politiko dosegli en uspeh:

Poznavatelju vojnooodškodninskega vprašanja pa se je odkrila ta nevar-

nost v vsej svoji veličini in usodepolnosti. In še posebno za slovenskega javnega delavca se je razkrila vsa morebitna nevarnost za celotni obstoj narodnega gospodarstva Slovanov v Italiji.

Kako se je zadržala slovenska in italijanska javnost nasproti temu vprašanju?

Z žalostjo moramo ugotoviti, da se je izkazala italijanska odgovorna javnost za to vprašanje zelo brezbrizno. Italijanski poslanci se niso sploh gani, njihovi listi so pa bili več ali manj glasne trobente tržaške finančne intendantice in so prav pridno tolmačile njene želje in zahteve. In slovenska odgovorna javnost? Da samo odvrnem vso nevarnost, ki bi mogla nastati za slovenske vojne oškodovance, ugotavljam, da se je tudi »E-dinost« od 8. marca 1925. v svojem dolgem članku postavila popolnoma in to v najboljši veri in skrbi za slovenske vojne oškodovance na stališče, ki ga je razglasila tržaška finančna.

Kako je postopala »Goriška Straža« in slovenska goriška organizacija?

Nevarnost postopanja in razloge finančne intendantice smo takoj občutili. Vedeli smo, da je njena razlaga v največjem nasprotstvu z merodajnimi vojnoodškodninskimi zakoni kakor tudi z vso šestletno prakso vojnoodškodninskih uradov in finančne intendantice same pri reševanju vojnoodškodninskih prošelj. Kmalu smo spoznali, da postavlja finančna in terdnica s svojo razlago tega meddržavnega dogovora vojnoodškodninsko vprašanje na glavo in da povzroča s tem na vojnoodškodninskem polju nevarno in hudo revolucijo.

Podpisani je takoj pozval poslanca Besednjaka brzojavno iz Rima ter mu javil, da se bo moral takoj znova povrniti v Rim z zahtevami, ki bodo popolnoma odstranile vsako nevarnost za vojne oškodovance. »Goriška Straža« je prevzela po treznem in vsestranskem premišljenju polno odgovornost nase ter je ljudstvu nasvetovala, da počaka uradne izjave osrednje vlade v Rimu in končnih navodil glede prijav v vseh kočljivih slučajih. Drugače je dala samo nasvete glede prijav, ki se tičejo takih škod, ki jih je prevzela Avstrija v dogovoru nase in ki jih ni finančna intendantica priznavala nikdar in skoro nikomur v vojnoodškodninskih konkordatih in sentencah. Svetovali smo, da je treba prijaviti takoj finančni intendantici vse škode, ki so jih povzročile rekvizicije, katere je avstrijsko — civilno ali pa vojaško oblastvo odredilo.

Naša obljuba.

Obljubili smo, da bomo napravili vse korake, da zavladava v tem vprašanju popolna jasnost in da se v kolikor je od nas odvisno in v kolikor smo mi za to odgovorni, odstrani vsaka nevarnost za naše gospodarstvo. Svojo obljubo smo tudi že izpolnili. Vso težo vprašanja smo do dna proučili in sed našega proučevanja je interelacija, ki jo je vložil poslanec dr. Besednjak na finančnega ministra dne 13. marca 1925.

Kaj zahtevamo?

Pet zahtev smo stavili v interelaciji:

1. italijanska vlada ne sme zahtevati povračila niti vinerja od že izplačanih vojnoodškodninskih konkordatov;
2. italijanska vlada mora izplačati do vinerja vse konkordate, ki jih je

že potom svojih vojnoodškodninskih uradov sklenila z vojnimi oškodovanci;

3. ravno tako mora it. vlada izplačati vojnimi oškodovancem celotne zneske, ki so jim jih priznale sentence vojnoodškodninskih komisij;

4. italijanska vlada mora dati vojnimi oškodovancem popolno jasno in obvezno zagotovilo, da bodo njeni vojnoodškodninski uradi reševali vojnoodškodninske prošnje tudi za naprej ravno tako, kakor so jih reševali do danes; in sicer bodo morali vojnoodškodninski uradi uporabljati vojnoodškodninske zakone ravno v tistem obsegu, kot so jih do danes uporabljali, ker so v cellem svojem obsegu še zmiraj v popolni veljavi;

5. finančno ministerstvo naj uradno in točno izjavi, kaj naj razumemo pod rekvizicijami oziroma vojnimi dajatvami, prisilnim vojnimi delom in vojaško stanarino?

Jasnim zahtevam naj sledi jasni odgovor.

Naše zahteve so popolnoma jasne. Niso utemeljene samo iz gospodarskega in človeškega stališča, temveč ravno tako globoko tudi iz najstrožjega pravnega stališča. Ali ne bi bil izpodrit vsak pravni temelj, če bi ital. vlada zahtevala povračilo denarja, ki ga je izplačala na račun konkordatov, ki jih je po svojih uradih sama odobrila in sklenila? S konkordati in sentencami je italijanska vlada ustvarila točno in nepreklicno pravno stanje med seboj in vojnimi oškodovancem! Konkordati in sentence so ustanovile zasebno-pravno pravico za vojnega oškodovanca in vlada ne more in ne sme teh pravnih činov niti v celoti, niti deloma preklcati, oziroma uničiti! Če bi vlada to storila bi se postavila na boljševiško in komunistično načelo, ki ne spoštuje zakonito pridobljenih zasebnih pravic svojih državljanov! Ravno tako je tudi pravno utemeljena naša četrta in peta zahteva.

Če bo vlada jasno in ugodno odgovorila na naše zahteve, potem je za vojnega oškodovanca odstranjena vsaka nejasnost in nevarnost. Hiter in točen odgovor vlade na je nujno potreben, ker se 24. aprila vedno bolj bliža. Samo od vlade je odvisno, da odstrani čimprej vsak dvom, vsako nejasnost in nevarnost. Njena sveta dolžnost bi bila, da bi sama že danes prej podala uradne izjave, ne da bi jo mi pozivljali. (Konec prihodnjič.)

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Dne 11. t. m. se je vršila bilančna seja upravnega sveta Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani, na kateri je bila odobrena po ravnateljstvu predložena bilanca zavoda za l. 1924. — Bilanca izkazuje v vseh panogah poslovanja napram omi za leto 1923 znaten napredek kljub hudi denarni krizi, v kateri se je nahajalo tudi tekom minulega leta celokupno gospodarstvo v Jugoslaviji. Zlasti so znatno narasle vloge na knjižice in vezane vloge na tekočih računih, ki znašajo preko 153 milijonov dinarjev napram 100 milijonom dinarjev v letu 1923. Skupni promet banke v minulem letu je presegel znesek 29 milijard D. blagajniški promet pa znesek 12 milijard D. Izkazani čisti dobiček za poslovno leto 1924 znaša Din 8.690.369,14 napram Din 8 milijonov 210.756,14 v letu 1923. Sklenilo se je, predlagati občnemu zboru, ki se bo vršil 4. aprila ob 15. popoldne v palači Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani, kot lani izplačilo 12% dividende v znesku Din 18 na delnico.

peneča mladina« videla v njem »me-glo«, iz katere se je hotela rešiti.

V društvu »Prešeren« je vladalo vedno resno in izobraževalno delo. O tem lahko pričajo stari člani, ki so bili pod vodstvom g. pevovodje Matije Lavrenčiča, katerega je društvo imenovalo za častnega člana. Ob povojni obnovitvi društva so pa stari člani prepustili mladim naj ga vodijo. Res, prva leta je bilo nekaj življenja, toda v letu 1924. bi bili voditelji, katere »Novice« hvaležijo, kmalu »Prešerna« pokopali. Če pri zadnjem obč. zboru ne bi bilo naše stare korenine »Nuttota«, bi po zaslugi tistih samohvalnežev »Prešerna« pokopali, kar bi pa bilo nam vsem v škodo, ker »Prešeren« je naš star, dragocen zaklad! Resnici na ljubo naj povemo, da je nastala razdvojenost samo radi tega, ker se naše društvo ni hotelo včlaniti pri »Zvezi prosvetnih društev«. Že pred dvema letoma nam je nudila »Prosvetna zveza« dragocen 4 dnevni iz. tečaj pod vodstvom g. dr. Mirkota Brumata. Naša dolžnost bi bila pravzaprav, da se zato priključimo »Prosvetni zvezi«. Ker pa nismo hoteli delati razprtij, smo to opustili in ostali samostojni. Sedaj pa pride »Mladina« in vrže med nas kamen prepira. Ne rečemo drugega kot samo: Lepo je sedeti na oranem polju, g. Grapulin! Cela okolica je poznala in pozna društvo »Prešeren« kot delavno in izobrazbo nudeče društvo. Spomnijo naj se Šempeterci, kaj so pri društvu pridobili. Spomnijo naj se izleta v Sv. Lucijo! Kak zbor je bil takrat! Tudi v cerkvi so vedno bili pevci in pevke društva »Prešeren«. Sedanjim samohvalnežem pa hočejo tudi to uničiti. Iščejo prostore in gledajo, če cerkveni zbor kaj priredi, da ne gre v gostilno, katera bi dišala po namišljenih nasprotjih. Odbornik društva »Mladina« je zahteval, naj jim ne otežujemo delovanja, kar se seveda ni nikdar zgodilo in izjavil, da stoji v njih sejnem zapisniku, da ne sme nobeden zabranjati delovanja in reči žal besede o »Prešernu«. »Mladina«! hitro ste prelomili besedo! Ali morda mislite, da vas ne pogruntamo, kam tveo molite, če nas napadete z rokavicami? Stari člani, zgrabite zopet za uzde in držite trdno »Prešerna«! Odbornikom »Prešerna« in sedanjim voditeljem »Mladine« pa kličemo: »Bodite hvaležni, da vam je »Prešeren« nudil izobrazbo, da lahko sedaj delate! Ne blatite ga nikjer, ker »Prešeren« je bil, je in bo, dokler se še dobi kaka zavedna oseba v Šempetru.

Plave.

Pri nas se je pripetila nesreča, ki je globoko pretresla vse vaščane. Konj je udaril 28-letnega moža Antona Drnovščka. Z avtomobilom »Zelenega križa« so ga prepeljali v Gorico, kjer je drugi dan zarana izdihnil. Pač kruta smrt; zjutraj zdrav in vesel, drugi dan že na mrtvaškem odru. Pokojni je bil ugleden vaščan in je slovel kot priden delavec ter se je ravno pripravljal, da si postavi lasten dom, ko mu je bela žena prekrizala račune.

Pokojujnik zapušča priletne starše in mlado vdovo s petmesečno hčerko! Pogreb se je vršil v nedeljo ob obilni udeležbi občinstva, kar jasno priča, kako čislani je bil pokojni. Pevski zbor mu je zapel par žalostink in zemlja je z bobnela na drago krsto. Dragi Tone! Naj ti bo lahka zemljica domača. Preostanim, zlasti pa mladim in potrti vdovi naše iskreno sočutje.

Iz Sežane.

(Živinski sejmi).

Dne 12. t. m. je bilo prignanih na trg v Sežano 1725 glav živine. Cera govedini je bila po 5—510 L stot. Pršči 5—7 tedenski od L 100 do 120 glava. Konji od 1500 do 3500 glava. Prihodnji tržni dan se bo vršil dne 23. marca t. l.

Dornberg.

Marijina družba v Dornbergu priredi na praznik oznanjenja D. M., dne 25. marca popoldne na dornberškem odru S. Sardenkovo »Mater

Dolorosa«. S to religiozno predstavo hoče Marijina družba počastiti spomin obletnice svojega obstanka in nuditi občinstvu duševni užitek ter vzbuditi svetosti in resnosti postnega časa primerno razpoloženje.

Dobravljje.

(Pomotoma v zaporu). V naši občini se je zopet pripetil slučaj, ki dokazuje, kako čudno vršijo svojo službo nekateri javni organi, ker hodijo pozvedovat po zakonih breznicah namesto, da bi vpraševali za mnenje poštene in značajne občinarje. Naj povem ta slučaj. Komenska sodnija je ukazala kr. orožnikom v Ajdovščini, naj aretirajo nekega Breščaka iz Sv. Križa štev. 3. Orožniki so prišli in odgnali v ajdovske zapore Breščaka iz Dobravelj št. 111. Tu so se pa čudili, kako da so ga prignali uklenjenega v Ajdovščino, ko vendar ni nič zagrešil. Nato je poslal g. Breščak svojo ženo na sodnijo v Komen z listinami, iz katerih so gospodje razbrali svojo zmoto in brzojavili v Ajdovščino, naj Breščaka izpuste. Zdaj se pa orožniški marešal izgovarja, da ni on dal ukaz za aretacijo. To vse je torej povzročilo sumničenje in črnenje nekaterih zakonitežev, kar se je v Dobravljah že večkrat zgodilo. Pozivljamo pa tudi oblastva, da takim pojavom narede konec, če hočejo, da bomo javne organe spoštovali.

Idrija.

Po mestu širijo nekateri ljudje laži in obrekovanja, da se nekateri člani »Mladeniške Marijine družbe« ob priliki fantovskega tabora na Sveti gori niso dostojno vedli. Kdor si upa, naj mi pride z dokazi do 24. marca. Če zvem, da je po 24. marcu še kdo širil laž in obrekovanje, ga bom pozval pred kr. sodišče.

Janko Žagar, l. r.

Spod Idrija.

Skupina »Kmetško-delavske zveze« v Spod. Idriji ima na praznik Marijinega oznanjenja dne 25. marca 1925. po 10. sv. maši v združenih prostorih pri g. Val. Jerebu h. št. 14. svoj redni letni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora, 2. poročilo odbora, 3. volitev novega odbora, 4. slučajnosti. Člani! Kmetje-delavci! pridite na občni zbor polnoštevilno! Pripeljte s seboj še druge! Dandanes je toliko perečih vprašanj, da jih bomo v stanu reševati le z združeno močjo. Naša moč pa je v »Kmetško-delavski zvezi«. Odbor.

Na Policah pri Cerknem

je umrl m. m. Jernej Kacin, po domače Kmet, čez 77 let star. Čital je pridno »Stražo« do zadnjega. Ker je bil svoj čas četovodja med uporom v Bosni, je popisoval rad tamošnje razmere ter jih primerjal s sedanjimi, zakaj Turki so pustili Slované pri miru, samo da so jim odrahtali davke (desetino) in vojake. N. p. v m. l.

Vabilo

k rednemu občnemu zboru »KRŠČANSKEGA GOSPODARSKEGA DRUŠTVA V IDRJI, r. z. z. o. z., ki se bo vršil dne 29. marca ob 13h v društvenih prostorih hiše štev. 66.

ODBOR.

Pozor!

Naša zavarovalnica
„L'UNION“

— Gorica —

se je preselila s svojim
uradom
v Via Barzellini št. 2
I nadstropje.

Kaj je novega na deželi?

Iz Šempetra.

Vsled preobilice gradiva nekoliko zakasnelo. (Op. ur.).

Že stara je navada, da poje pri nas vsak svojo pesem. Tako je tudi nekdo zapel v četrty številki »Novic« o

»delavnem« izobraževalnem društvu »Mladina« lastno samohvalo in napadel (seveda z rokavicami) naše že 19 let staro »Pevsko in izobraževalno društvo Prešeren«. Trdi, da v njem vlada spanje in da je »po boljšem hre-

Iz Ljubinje pri Tolminu.

Ker že ni bilo dolgo nobene vesti iz naše vasi, hočemo pa zdaj nekoliko seznaniti javnost z razmerami v tukajšnji mlekarški zadrugi. To zadrugo vodi in upravlja mož, ki je menda pozabil, da ga je rodila slovenska mati. Ta dika naše vasi je znani Kovačič ali po domače Krunc. Ta je zbral okrog sebe še par takih značev kot je on sam in ti morajo plesati, kakor jim Krunc piska. Na občnem zboru mlekarke zadruge l. 1923 so zadrugarji izvolili tudi blagajnika. Krunc je pa toliko časa rovaril proti njemu, češ da ni zanesljiv, dokler ni dobil blagajne v svoje roke. Krunčeva zanesljivost, se je na kmalu pokazala, ko je prodal večjo količino sira nekemu svojemu prijatelju z juga in jo je ta prijatelj popihal in odnesel čez 2000 lir, ker ni imel blaga s čim plačati. G. Kovačič pa hoče, da bi to svoto prevzeli člani nase! Ne pomisli pa, kako krvavo se morajo ljudje potiti, da zvlečejo seno s hribov in prede živino, ampak lahkomišelnost gre in takorekoč zapravlja ljudske žulje. Toda, ko je žakelj zvrhan, se razveže! Tega naj se zavedajo vsi njegovi pomagači in tisti, ki se mu puste voditi za nos.

Iz Grahovega.

Dne 12. februarja t. l. je Esattoria Consorziale v Tolminu poslala svojega uradnika za pobiranje zemljiškega davka na Grahovo. V prvi vrsti se moramo zgražati nad možmi, ki s takim neznosnim delom obremenjujejo enega uradnika. Naprtli so mu za izterjatev davkov desetorico malih vasi, kar naj opravi v teku enega dneva. Prišli so davkoplačevalci iz ene do treh ur oddaljenih vasi. Zadnji čas dotičnega uradnika za odhod na vlak pa vstopi občinski tajnik z nekaterimi bolj uglednimi strankami ter vpraša poslušajočega uradnika ali je še kaj časa za sprejemanje plačila od strank ter zahteva, da sprejme od dotičnih strank plačilne naloge. Uradnikov prijazni odgovor je bil: vsi ti tukaj čakajo, ne le ti velmožje. Po tajnikovem zopetnem posredovanju za podaljšanje časa za davkoplačevalce mu je uradnik ugotovil, da mu je nemogoče, ker mora izročiti denar v Tolminu. Vsa ta zanimiva debata, ki je še pomankljiva se je vršila v italijanskem jeziku, da pač nihče ne bode umel koga in na koga pade krivda! V tem oziru vidimo v sosednjih občinah, da je mnogo boljše urejena ta zadeva. Zato pozivljamo gotove može, da se za stvar zavzamejo, da pridejo prihodnjič lahko vse stranke na vrsto in da se prihrani davkoplačevalcem dolga pot v Tolmin, ki je združena s stroški in zamudami.

Več davkoplačevalcev.

Medvedjebrdo.

Precej časa je že minilo, kar ni bilo glasu iz naše vasi. Da pa ne bodo ljudje mislili, da so Medveji pomrli, hočem nekoliko opisati življenje v našem kraju.

Imeli smo lepe dneve okrog božiča in tudi pozneje. Sedaj pa, ko se bliža pomlad je zapadel sneg. Prišla je bila tudi huda burja, ki je trgala strehe raz hiš. Ljudje so si hitro popravili škodo, ki jo je napravil vihar, le za ubogo šolo se ni nič zmenil. Teklo je v sobo prvega razreda in če bi jo po dolgih prošnjah ne pokrili, bi bili priporani otroci in učitelj sedeti z odprtimi dežniki v klopih. Sedaj, hvala Bogu, se je znašel nekje človek, ki jo je pokrili. Je pa še druga važnejša stvar, o kateri hočem govoriti. Kot povsod je tudi na Medvedjebrdu pobrala vojna zvonove. Ostal je še mali zvon, ki je skozi dolgih osem let klical ljudi zjutraj na delo, naznanjal Ave Marijo opoldne in zvečer ter spremljal umrle na zadnji poti k počitku.

Sedaj pa se je začelo pridno delovati, da se naroče novi zvonovi. Pretekli mesec sta sklicala cerkvena ključarja g. Anton Cigale in g. Janez Brenčič zborovanje radi novih zvonov. Prišlo je bilo veliko ljudi, čeprav je bila pot slaba in je bil zapadel sneg.

Nabrali so bili že takrat precej denarja. Vidi se kako žele in hrepene ljudje po novih zvonovih, kajti vsak žrtvuje, kolikor mu je v moči. Kdor ni mogel dati denarja, je pa obljubil les. Vsa čast in hvala pa gre g. Jožefu Leskovcu, posestniku na Medvedjebrdu, ki je dal za zvonove 2000 lir in je še obljubil v slučaju, da bi primanjkovalo denarja, in njegovi dobri materi g. Frančiški Leskovec, ki je dala 1000 lir in bo še dala 1500 lir. Ljudje, vzemite za vzgled g. Leskovca in njegovo dobro mater ter prispevajte vsak po svoji moči. Lepo se zahvaljujemo tudi g. župniku iz Zavrca, ki vodi vso stvar in obema cerkvenima ključarjema, ki tudi pridno delujeta. Upamo, da se bodo čez 2 meseca glasili novi zvonovi iz Medvedjebrda v veliko veselje Medvejcev.

»Splošno slov. žen. društvo v Gorici« vabi vse svoje odbornice, da se v sredo dne 18. t. m. ob 3h pop. gotovo in točno udeležijo izvenredne odborne seje, zadnje pred občnim zborom, ki se bo vršil dne 29. t. m. Na vsopredju je izžrebanje onih pet odborov, katere imajo glasom društvenih pravil s predsednico vred odstopiti.

Listnica uredništva.

L. V. Miren: Ker pesmi v listu ne priobčujemo smo jo oddali »Našemu čolniku«.

A. R. Idersko: Preveč osebno; oglasite se s čim drugim.

A. L. Sedlo: Dobili že od drugod. Hvala lepa! Oglasite se še kaj.

F. H. Merlebach: Preostro. Poročajte nam o razmerah, v katerih živite. Pozdravljeni!

A. K. Trnovo: Preveč ostro in osebno. Podpiranje pifančevanja pa obsojamo z Vami vred.

F. V. Dol-Otlica: Obsojamo odločno grde vaške navade, kakor od Vas opisane, ker navajajo samo k zapravljanju toda v list take vaške neumnosti ne spadajo. Oglasite se še kaj!

Popravek.

V zadnji »Straži« sem priobčil članek o terjatvah nasproti vstriji, ki se začena: »V Rimu mi je došlo pismo Kmetko-del. zveze, v katerem se me poziva, naj...« Glasiti bi se moralo seveda: »v katerem me poziva, naj...«

Grdi slovnični pogrešek je neljuba tiskovna pomota. Post. Besednjak.

Kmečko delavska gospodarska zadruga v Dobravljah

reg. z. z neomejeno zavezo

vabi na 22. redni letni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo, dne 5. aprila 1925. ob 9 uri zjutraj v zadrugnem prostoru.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva in odobrenje računskega zaključka za leto 1924.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Slučajnosti.

Če ob navedeni uri ne bo dovolj udeležencev za sklepčnost občnega zbora, se bo isti vršil uro pozneje ob vsaki udeležbi (§ 33. zadrugnih pravil).

Načelstvo.

Posojilnica - Skrilje

reg. z. z omejeno z.

vabi na redni letni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo, dne 29. marca 1925. ob 9 uri zjutraj v zadrugnem prostoru v Dobravljah.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva in odobrenje rač. zaključka za leto 1924.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Slučajnosti.

Če ob določeni uri ne bo dovolj udeležencev za sklepčnost občnega zbora, se bo vršil isti uro pozneje ob vsaki udeležbi (§ 28. zadrugnih pravil).

Načelstvo.

SPREJMEM 15—16 letnega zdravega in poštenega dečka kot vajenca. Pekarna Božidar Božič - S. Lucija.

Zahvala.

Podpisani se zahvaljujem zavarovalnici LA FONDARIA in njenemu glavnemu zastopniku gosp. Drag. Starec-u iz Barkovelj za točno in pravilno izplačano oškodnino za škodo povzročeno po požaru na mojem poslopiju in premičninah. — Priporočam vsakomur imenovani zavod!

Koritnik Franc, Št. Vid pri Vipavi.
Št. Vid pri Vipavi, dne 2. Marca 1925.

»MLEKARSKA ZADRUGA« v DREŽNICI

ima na prodaj posnemalni stroj, ki posname v 1 uri 3 hl mleka. Stroj je še nov, rabljen le mesec dni; cena po dogovoru. Natančnejša pojasnila isto tam.

ODBOR.

Na prodaj v Jugoslaviji

V CELJU: nova zgradba s krasnimi trgovskimi lokali na najbolji živahni vesti ter prostimi stanovanji.

V CELJU: na novo zdano tovarniško poslopije.

V MARIBORU: dvonadstropna hiša na najpomembnejšem kraju s trgovskimi lokali.

Resni interesi naj se blagovolijo obrniti na pisarno Dr. Kimovec, odvetnik v Mariboru, kateri daje natančna pojasnila.

KRASNO OPREMLJENO SOBO dam v našem boljšemu gospodu ali gospodični v lepem kraju. Zglasite se: via St. Antonio št. 7-a.

Ljudevit Štrosar.

NA PRODAJ JE mala hišica za svoto c.a 25.000 L v bližini Corso Vitt. Em. III. v Gorici. Informacije daje uprava lista.

KUPIM BARAKE, ki služijo za stanovanja. Plačam visoke cene. Bravin Luigi — Podgora-(Gorica).

Valuta.

Dne 17. marca si dobil:

za 100 franc. frankov	126.— do 126.50 Lir
za 100 belg. frankov	123.— do 125.— Lir
za 100 švic. frankov	472.— do 475.— Lir
za 100 češ.-slov. kron	72.60 do 73.— Lir
za 100 dinarjev	39.50 do 39.60 Lir
za 1 šering	117.10 do 117.30 Lir
za 1 dolar	24.42 do 24.52 Lir
za 1 zlato marko	5.80 do 5.90 Lir
za 100 avst. kron	0.0342 do 0.0350 Lir

Beneške obligacije.

Dne 17. marca: Srednji kurs L. 80.52, v Trstu 80.25; v Milanu 81.—, v Rimu 80.50 L.

DVA ČEVLJARSKA UČENCA, katera imata res veselje, sprejme takoj Anton Jakelj, čevljarski mojster v Logu pod Mangartom. — Hrana in stanovanje v hiši.

Fotograf JOSIP NARDIN

se je preselil iz ul. Via Carducci na Koren, nasproti Attemsove palače.

Zaloga za stavbarstvo v Gorici.

Via Carducci - - Telefon 240

Prva goriška zaloga stavbnega in sorodnega materiala.

Zastopstvo domačih in inozemskih tvrdk.

Cement, apno, vsakovrstna opeka, cementni kvadrati za podove, enaki iz ceramike, marmorja in beneškega kamna, marmornate ploščice, litosil, parket, žaluzije na ovoj tvrdke KOMAREK iz Monakovega.

Cevi iz litega in kovanega železa, solidne potrebščine za vsakršno industrijo in pečarje, ploščice za oblogo sten domače in inozemske, predmeti za higijske naprave v ceramiki in v porcelanjenem železju, katramirana lepenska KOMEROFING, lesni cement, asfalt, nepremočljivi predmeti, žične mreže. Lastna izdelava vsakovrstnih umetnih marmorjev, belih in pisanih, kocke za mozaike, mlinski kamni domači in inozemski.

CENE BREZ KONKURENCE.

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica

CORSO VERDI 32 - - (hiša Centr. Posoj.)

Velič zaloga češkega platna iz znane tovarne Regenchart & Haymann, vsakovrstno blago za poročence kakor tudi velika izbira moškega in ženskega sukna. Blago solidno! Cene zmerne!

ERNIA

ozdravljena

z najnovejšim pasom BROOCK

Mirodilnica in dišavnica

E. Grapulin-Gorica

naspr. ljudskemu vrtu, Corso Verdi 27.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

(Gradska štedionica)

v LJUBLJANI

Stanje vložnega denarja preko 125 milijonov dinarjev ali 500 milijonov kron Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju.

Zlasti plačuje za vloge po dogovori v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kakor kjerkoli drugod, ker jamči za nje poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana.

z vsem premoženjem in davčno močjo. Ravno radi tega nalagajo pri njej tudi sodišča denar mladostnih, župni uradi cerkveni in občine občinski denar.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je

popolnoma varna.